

Referat

GJENNOMGANG MED TROMS OG FINNMARK FYLKESKOMMUNE (TFFK) AV INNSIGELSER TIL KYSTSONEPLANEN FOR TROMSØREGIONEN

Når: Onsdag 09.03.2022 Kl.: 12:00 – 14:00

Hvor: Teams

Hvem: TFFK: Gunnar Davidsson, Frode Mikalsen, Jesse Berg, Stein Arne Rånes

Karlsøy kommune: May Jorunn Corneliussen

Balsfjord kommune: Dag Tørstad

Tromsø kommune: Kristoffer Helgesen, Agnete Pedersen Evertsen, Tone Hammer, Robert Larsen, Ingrid Berthinussen (prosjektleder)

Agenda	Oppsummering
Velkommen	Prosjektleder ønsket velkommen og orienterte kort om innsigelsene som er mottatt ifbm høringen av Kystsonenplanen for Tromsøregionen.
Birdstrik	<p><u>Avinor - innsigelser knyttet til akvakulturlokaliteter – birdstrik</u> Lokalitetene ligger innenfor flyrestriksjonssonen, men over 20 km fra flyplassen i Tromsø.</p> <p>Det er innflygningssonene som de mener er risikoutsatt. Områdene er pekt på som lavtflygningsområder.</p> <p>TFFK: Dette vil være en stor utfordring fremover. AVINOR har kommet tungt på banen på planlegging. Hovedbegrunnelsen er faren for birdstrik. Utgangspunktet de har lagt seg på er 7 km og innenfor den avstanden vil det ikke være tillatt med etablering av akvakultur. Avstanden er imidlertid variabel og det henvises til lokale innflygningsforhold.</p> <p>I Brønnøysund gikk planen opp til departementet (KDD) hvor AVINOR fikk medhold inntil til det foreligger et kunnskapsgrunnlag. Restriksjonene som legges på gjør at det ikke tillates å etablere noe nytt anlegg innenfor sonen. For eksisterende lokaliteter innenfor sonen medfører det at de ikke vil få noen utvidelser.</p> <p>I Kystsonenplanen for Ofotfjorden er sonen utvidet til 13 km og det er innsigelse på 5 anlegg. Denne diskuteres enda og det er ikke avgjort om denne også vil sendes til avgjørelse i departementet.</p> <p>Det finnes ikke noe kunnskap rund dette spørsmålet. Det som finnes av kunnskap om akvakultur og fugl, er utelukkende fokusert rundt hvilken skremmeeffekt akvakultur har på fugl. Det finnes ingen kunnskap om akvakultur tiltrekker fugl og omfanget av dette. Det må etableres et kunnskapsgrunnlag som grunnlag for å modifisere innspillene til AVINOR.</p>

	<p>De skiller blant annet ikke mellom ulike typer akvakultur som for eksempel tare vs laks vs settefiskanlegg der alt er under tak.</p> <p>Inntil det finnes et kunnskapsgrunnlag som kan legges til grunn for å vurdere risikoen, så har KDD med sin avgjørelse sagt at dette er et viktig hensyn som må ivaretas og det åpnes ikke for etablering.</p> <p>Stort behov for å få etablert et slikt kunnskapsgrunnlag, særlig her i nord. TFFK har vært i kontakt med NORCE og de vil prøve å få inn et prosjekt på RFF.</p> <p>TFFK mener kommunen bør protestere og prøve å forhandle innsigelsene. De peker imidlertid på at KDD i sin behandling av innsigelsene fra Brønnøy har akseptert AVINOR sin argumentasjon, og så lenge de sier det er fare for birdstrikte så er dette tilstrekkelig og vil være det inntil det foreligger et kunnskapsgrunnlag om risiko ift birdstrikte.</p> <p><u>Krav om hensynssone i Straumsfjorden og Grøtsundet, hvor det ikke skal tillates nye anlegg eller gjøres tiltak på eksisterende anlegg som kan tiltrekke seg fugl.</u></p> <p>TFFK: Dette er nytt. Det vil være vanskelig å få etablert anlegg innenfor disse hensynssonene så lenge vi ikke har kunnskapsgrunnlaget og det ikke finnes konkrete avbøtende tiltak.</p> <p>De har vært i kontakt med et utvalg og departementet for å finne ut hvilken kunnskap som ligger til grunn for AVINORs innsigelser. Det ligger ikke et slikt kunnskapsgrunnlag til grunn, men en antakelse om at akvakultur kan tiltrekke seg fugl og fugl gir fare for birdstrikte.</p> <p>Oppsummering</p> <p>AVINORs innsigelser er hverken begrunnet eller belagt med et kunnskapsgrunnlag. Det er en forventning om at AVINOR fremskaffer nødvendig dokumentasjon som underbygger deres krav/innsigelser. Det er et krav som stilles til alle andre.</p> <p>KDD har imidlertid gjennom vedtak knyttet til Brønnøysund (7 km) akseptert at det er en risiko og at det inntil det foreligger et kunnskapsgrunnlag så skal kravet til AVINOR ivaretas.</p> <p>TFFK skaffer navn på kontaktpersoner i Ofoten. Ofoten er ikke i gang med forhandlingene enda?</p>
<p>Vannrammedirektivets §12</p>	<p>Det har vært en innstramming ift vurderinger etter vannrammedirektivets §12. Ny veileder ble sendt ut 9. juli 2021.</p> <p>Statsforvalteren har ikke i noen av våre møter tatt opp dette og varslet heller ikke i regionalt planforum at de ville reise innsigelse pga manglende vurdering.</p> <p>Innsigelsesbrevet kap 1.3 sier at risiko for miljøforringelse i Dåfjorden og Balsfjord medfører at det må gjøres en vurdering av om § 12 andre ledd er oppfylt, før det kan gis tillatelse til akvakultur. Mener at planforslaget også</p>

medfører en fare for at miljømål for laks ikke oppnås i flere vassdrag og at dette også skal vurderes etter § 12.

Innsigelsesbrevet kap 2.3 som utdyper innsigelsen og konklusjonen er det imidlertid kun Dåfjorden og Balsfjorden som er nevnt.

Tromsø kommune har bedt Statsforvalteren om en avklaring av om innsigelsen kun gjelder Balsfjord og Dåfjord eller også laks. Vi har også bedt om gode eksempler på vurderinger de mener er tilstrekkelig på kommuneplannivå.

Agnete skal jobbe spesielt med vannforvaltning, og har sett på presentasjoner det siste halvåret om problemstillingen. Vil se på planen og eksempler fra presentasjonene og komme med et forslag til hva hun mener kan være aktuelt å ta inn.

Skal laks vurderes etter § 12 slik det hevdes, i forhold til hver elv? Hva med andre rødlistede arter?

Hvor detaljert skal en slik vurdering etter § 12 være i en plan på dette nivået, når alle tiltakene som skal vurderes senere skal gjennom en klareringsprosess – hvor de også skal vurderes etter § 12?

TFFK:

Dette er også et nytt område det må jobbes mye med og hvor det er få eksempler. Vil sjekke om Ofoten har sett på dette og om det er andre som har prøvd å omsette i praksis hvordan integrere arealplanlegging og vannforvaltning i sjø på en god og fornuftig måte.

TFFK er noe overrasket over formuleringen i innsigelsen til Statsforvalteren, gitt at lokalitetene skal vurderes etter § 12 gjennom lokalitetsklaringsprosessen. De mener det burde være unødvendig å vurdere det samme både på plannivå og på tiltaksnivå. De mener videre det kan se ut som om Statsforvalteren forlanger en altomfattende avklaring ift § 12, eventuelt en oppsummering av hva som vil måtte avklares senere på tiltaksnivå. Det er viktig å sette fagfolkene sammen i et møte om dette.

Oppsummering

Behov for å få avklart om vurderinger etter § 12 skal gjøres både på plannivå og på tiltaksnivå. Videre få omsatt i praksis hvordan integrere arealplanlegging og vannforvaltning i sjø på en god og fornuftig måte, ved å lage en enkelt skisse til hvordan vurderingen kan gjøres

Deretter koble på Statsforvalteren og sentrale myndigheter for å få avklart om dette er godt nok.

Det avtales et møte i uke 11 om § 12. TFFK drar inn vannforvaltning og planleggere hos TFFK. Tromsø kommune ved Agnete Pedersen Evertsen innleder på møtet med en presentasjon av innsigelsen, Miljødepartementets oppdatering og presisering av §12, ansvar for vurdering, innsigelser på andre planer i 2021, eksempler på bruk av § 12 i planbeskrivelse.

Laks

Mattilsynet: Ingen innsigelser eller merknader, kun vurderinger knyttet til den enkelte lokalitet. De trekker frem at de vil vurdere avstand til nasjonal laksefjord (+30km), lakseelver (2,5km), avstand til PO-grense mv.

Statsforvalteren: innsigelser på alle lakselokaliteter som ligger nærmere enn 60 km fra lakseelv med dårlig økologisk tilstand.

Forsvarsbygg har innsigelse på en, men den kan løses om den flyttes noe. Fiskeridir foreslår at samme lokalitet flyttes noe i samme retning som Forsvarsbygg foreslår.

TFFK: Mattilsynet har endret grunnlaget for nektelser rettet mot akvakultur. Tidligere brukte de rene avstandsgrenser (7km), men nå kopler de på Havforskningsinstituttet og så kjører de en strømodellering ift lakselus. Så argumentet at om det kommer et anlegg her så sprenges grensene mellom produksjonsområder. Jobber nå ut fra en ambisjon om å skape en slags branngater mellom ulike produksjonsområder – isolere PO-områder. Det gir store begrensninger på mulighetene for etablering av lokaliteter/utvidelser på eksisterende lokaliteter.

De kommer ikke med innsigelser, men basert på vurderingene de kommer med vil det bli vanskelig å få til etableringer.

Tromsø kommune: Statsforvalteren har lagt stor vekt på det økologiske potensialet i lakseelvene og der det er svært dårlig ser det ut til at de har satt grensen for påvirkning fra akvakulturlokaliteter til 60 km (genetisk forurensning pga rømming). Det er lite kunnskap og forskning på hvor langt rømt laks faktisk går.

TFFK: Det mangler god kunnskap på utvandringsveier og oppholdstid på de ulike stedene fisken «henger». Det viktigste er ikke nødvendigvis vandringsveien som de svømmer raskt igjennom, men hvor de oppholder seg lenge. Hvis laksen stopper flere uker i et område må det være dette området som det er viktig å beskytte. Havforskningen forsker på dette nå.

Statsforvalteren ga innsigelse til anlegg på Senja ifbm Kystplan Troms. Areal plassert rett utenfor laksefjord. KDD avgjorde at en grense var en grense, men så overførte de samtidig ansvaret for å følge opp ekstra tiltak til akvakulturforvaltningen. Det skulle hensyntas der.

TFFK: gjøre en utsjekk for å se om KDD har gjort nye innsigelsesbehandlinger om tematikken.

Oppsummering

Mattilsynet kommer ikke med innsigelser, men basert på vurderingene de kommer med vil det bli vanskelig å få til etableringer i Straumsfjorden/Malangen.

Statsforvalteren vil mest sannsynlig ikke trekke innsigelser i Straumsfjorden/Malangen siden laksen er rødlistet kombinert med svært dårlig økologisk tilstand i flere elver. I tillegg er kunnskapsgrunnlaget om utvandringsveier og oppholdssteder ikke godt nok.

	<p>TFFK: gjøre en utsjekk for å se om KDD har gjort nye innsigelsesbehandlinger om tematikken.</p>
Balsfjord	<p>Statsforvalteren har innsigelse mot alle anlegg fra Andersdal og inn Balsfjorden med begrunnelse i resipientkapasitet og sårbart økosystem.</p> <p>TFFK: Statsforvalterens begrunnelse er generell. Det mest unike med Balsfjorden er at den er så godt kartlegat. Dette skyldes etableringen av universitetet i Tromsø. En generell begrunnelse om at det er en terskelfjord er ikke godt nok. Det finnes akvakultur i flere fjorder, men det må overvåkes og følges opp. Det er imidlertid problematisk at det legges slike begrensninger på et helt fjordsystem med bakgrunn i at man har kunnskap.</p> <p>Hvordan skal forholdet til vannforvaltningen håndteres? Er det riktig å vurdere dette i en plan og legge strenge begrensninger i planbestemmelser som kanskje varer i 5-10 år, ut fra et miljø som er rimelig skiftende.</p> <p>Tromsø kommune: Tror dette er en av årsakene til at Statsforvalteren legger så stor vekt på vurderinger etter §12, slik at man kan vise hva som skal gjøres for å hindre at det blir dårlig vannkvalitet/vannmiljø.</p>
Partsbrev fra nabokommuner	<p>Det er kommet innsigelse fra Målselv og Senja kommune til akvakulturlokaliteter i Malangen og Straumsfjorden. Fra H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven:</p> <p><i>«Andre berørte kommuner kan fremme innsigelse mot forslag til planer i spørsmål som er av vesentlig betydning for kommunens innbyggere, for næringslivet eller natur- eller kulturmiljøet i kommunen, eller for kommunens egen virksomhet eller planlegging.»</i></p> <p>TFFK: Hva de begrunner innsigelsen med. Hvis de kan begrunne at tiltaket har konsekvenser for deres muligheter for å utnytte sine arealer – da har de hjemmel.</p> <p>Senja kommune har ikke hatt motforestillinger mot å legge ut arealer på sin side, heller ikke mot å legge lokaliteter der eller å utvide eksisterende lokaliteter. Mener dette faller på sin egen urimelighet.</p> <p>Skal sjekke ut med KDD om det er foretatt noen avveininger ift kommunal innsigelsesmyndighet og hvilke begrunnelser som holder. Tror det er regional stat som har innsigelsesmyndighet siden dette gjelder anadrom villfisk.</p>
Karlsøy	<p>Sametinget har innsigelse til mange lokaliteter. På flere lokaliteter sier de at innsigelsen kan løses på følgende måte:</p>

«Hvis lokaliteten skal tillates forutsetter vi at det gjennomføres vurderinger og tiltak i forhold til total belastning av området hvor formålet er at tradisjonelt fiske og naturmangfold vektlegges og sikres».

TFFK: Torsnes: Det ligger ikke noe faglig til grunn for begrunnelsen og samtidig kreves det at man skal gjøre en type analyse som det er uklart hvordan skal gjøres. De foreslår at innsigelsen avvises og at et slikt krav vil gå langt utenfor rammene av hva som skal utredes i en kommunal arealplan. Hvis det eksisterer kunnskap som ikke er benyttet i KU, så kan dette påpekes, men å kreve at det skal utvikles ny kunnskap om noe som eventuelt kan skje en gang i fremtiden er en veldig stor og uklar utredning.

Departementet jobber med å trekke opp nye grenseganger for hva skal gjøres innenfor en kommunal arealplan. Det kommer stadig nye krav til utredninger og analyser som både koster penger, men som også er utfordrende å gjennomføre og som ikke hører hjemme på KPA nivå.

Det jobbes også med å skape en klarere grense mellom PBL og sektorlovene. Siden sist plan og KMD utviklet veilederen for planlegging i sjø, så har det skjedd en del vedtak i KDD (herunder det i Lebesby) som gjør at grensen man forsøkte etablert nå er fullstendig hul. Dette gir stor usikkerhet, ikke minst ute i kommune ift hva man har hjemmel til å gjøre.

Det er stilt krav om konsultasjon med samiske parter ihht Samelovens kap 4. Prosjektleder vil be Sametinget om en liste over hvem de mener omfattes av konsultasjonskravet.

Lukket lokalitet i Dåfjorden: Statsforvalteren har innsigelse på manglende vurdering etter §12, Kystverket ift at lokaliteten ligger i farleden, mens Mattilsynet påpeker avstand til settefiskanlegg. De sier det kan løses hvis «inntaks- og avløpsvann desinfiseres i lukkede eller semilukkede sjøanlegg».

TFFK: Alternativet er å legge inn en bestemmelse om at det skal gjennomføres en spredningsanalyse for å avklare forholdet til settefiskanlegget og hvilke avbøtende tiltak som må pålegges for å kunne etablere anlegget.

Prosjektleder: kan det legges inn en tilsvarende bestemmelse for lokaliteten i Straumsbukta. Her må det dokumenteres at teknologien for 0-utslipp er tilstrekkelig god til at det kan tillates at lokaliteten er etablert nærmere enn 5 km fra laksevassdraget.

TFFK: Skal sende et eksempel på en slik bestemmelse som ble behandlet ifbm innsigelsessaken i Lebesby.

	<p>Hvis nærheten medfører at det er et problem/ligger i et tvilsområde, da kan en analyse avdekke om det er mulig eller ikke. TFFK vil finne innsigelsesbehandlingen fra Lebesby og sende den.</p> <p>Det må sjekkes ut med Mattilsynet om en slik bestemmelse vil være tilstrekkelig.</p> <p>TFFK: det er viktig å sjekke dette ut med fagmyndighetene. Det er ingen vits i å legge inn en lokalitet hvis sektormyndighetene senere ikke vil tillate aktivitet.</p> <p>Det anbefales å ta en prat med Kystverket først. Kan lokaliteten flyttes slik at man kommer unna kvitstreken. Kystverket har blitt ekstremt restriktive.</p>
<p>2,5 km til lakseelv</p>	<p>Mattilsynet benytter 2,5 km fra laksevassdrag også til torskeoppdrett. Vi trodde denne grensen gjaldt anadromt oppdrett – laksevassdrag.</p> <p>TFFK: Dette er de usikker på. De har knapt hatt torskesøknader og ingen så nær et laksevassdrag. Torsk kan være bærere av patogener og skottelus. Det kan derfor godt være at grensen også gjelder torsk. Vil sjekke dette ut.</p>
<p>Nye lokaliteter til tare</p>	<p>Kommunene ønsker å kunne tilrettelegge for tarelokaliteter (forslag som er kommet inn i høringen av planen), men på en måte som samtidig ivaretar Balsfjords bekymring om å få planen vedtatt tidlig nok til at de kan igangsette nødvendig arbeid på Bergneset havn (deponering av rene masser).</p> <p>TFFK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ønsker vi å legge til rette for tare, så må det tas gjennom planen. • De mener det vil være et blindspor, med lav sannsynlighet for gjennomslag, å tro at vi kan løse det igjennom en dispensasjonssak. Statsforvalteren er svært streng mht dispensasjoner, de ønsker det skal tas gjennom planprosess: https://www.nordlys.no/senja-kommune-far-oppstrekk-vi-kan-ikke-stoppe-utviklinga-i-fire-ar/s/5-34-1584624ispensasjonssporet • De foreslår følgende, som ikke har vært gjort tidligere: Når vi har kommet så langt vi kommer med forhandlinger om innsigelsene, behandles planen av kommunestyrene på følgende måte; <ul style="list-style-type: none"> ○ Kommunestyrene vedtar de arealene man er enige om og som er klarert i planprosessen. Det vil si vi kan vedta f.eks. deponi og småbåthavner i Balsfjorden, akvakulturlokaliteter eller større områder – altså de arealene kommunestyret er enige om og som er klarert.

	<ul style="list-style-type: none">○ Resten av planen holdes åpen og prosessen fortsetter: Det vil si at de innsigelsene som ikke er klarert og som kommunestyret ikke ønsker å ta til følge, tas i en prosess med KMD. Det kjøres ny høring av planen med forslagene til nye arealer for tare.○ De mener at dette både medfører at vi har anledning til å ta inn nye ting og justere planen basert på vedtaket fra KMD ift innsigelsene.● De hevder videre at dette vil være mer effektivt da departementet i større og større grad ikke klarer innsigelsene, men sender saken tilbake til partene og ber om flere utredninger. Eller sender saken tilbake og ber om at det finnes en alternativ lokalisering. <p>Hvis kommunene ser på dette som et alternativ man ønsker å sjekke ut, vil Fylkeskommunen innkalle til møte med Statsforvalteren, Næring- og fiskeridepartementet og Kommunaldepartementet for å få det forankret.</p>
--	---